

Setzè Congrès de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana
Llibre d'Actes (2001), pp. 111-113

PRÀCTIQUES ALTERNATIVES EN MEDICINA

Moderador:

MÀRIUS FOZ SALA.

(Departament de Medicina. Universitat Autònoma de Barcelona).

Ponents:

JOSEP LLUÍS BALLVÉ (Centre d'Atenció Primària, Barcelona);

JOSEP M. BERTRAN SOLER (Col·legi Oficial de Metges de Tarragona);

MIQUEL BRUGUERA CORTADA (Colegi Oficial de Metges de Barcelona);

XAVIER GRANERO XIBERTA (Servei de Traumatologia, Hospital Universitari Germans Trias i Pujol, Badalona)

RESUM

Les diverses intervencions del moderador i dels ponents van ser seguides amb molta atenció pel públic assistent. El debat posterior va ser dens, interessant i prolongat, de tal manera que el moderador va haver de limitar-lo perquè s'havia esgotat amb escreix el temps previst de duració de la Taula Rodona.

Algunes de les intervencions en el debat van tenir un especial interès. En Josep Reig va destacar el fet que, d'ençà de la creació de l'oficina de Medicines Alternatives dels National Institutes of Health dels Estats Units, no s'ha obtingut cap resultat científic positiu, malgrat els més de 200 milions de dòlars per any esmerçats en aquest tipus de recerca. N'Àngels Mach va destacar que les oficines de farmàcia, per la seva accessibilitat, podrien actuar, a través del consell del farmacèutic, ajudant el pacient a prendre una decisió adequada en relació a l'ús d'una pràctica alternativa. En Jordi Craven-Bartle va comentar la necessitat fonamental d'augmentar el temps de visita en els serveis d'atenció primària per tal de disminuir l'ús de les pràctiques alternatives. En Claudi Emili Tourné va preguntar si les pràctiques alternatives no haurien de ser incloses en l'ensenyament mèdic i va precisar que, en medicina, no només és important curar sino tenir cura. Na Mònica Vélez Tobarias, estudiant de medicina, va declarar que hi ha moltes mancances en la formació ètica i psicològica en els estudis de medicina, i que aquestes carències poden repercutir en la qualitat de l'assistència mèdica. Finalment, una altra estudiant de medicina, Mireia Martínez Gil, va criticar que els professors universitaris es neguessin a donar la formació o informació adequada de les pràctiques alternatives, i també va reclamar més temps per a la visita i més motivació per part dels metges per tal de disminuir la utilització de les pràctiques alternatives.

El moderador i els ponents de la taula Rodona van realitzar algunes modificacions a les conclusions provisionals, d'acord amb les línies del debat i la reflexió posterior. Les conclusions definitives del Setzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana sobre les pràctiques alternatives en medicina, que s'inclouen a continuació, van ser difoses a través de la pàgina web del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona i van ser trameses a la ministra de Sanitat i Consum del Govern espanyol, al conseller de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya, als degans de les facultats de medicina de les universitats espanyoles, al president de la "Organización Médica Colegial" i als presidents de tots els col·legis de metges de l'estat.

CONCLUSIONS

1. Les anomenades medicines alternatives tenen, malgrat l'absència de validació científica, una llarga tradició, i algunes d'elles són utilitzades regularment o de forma ocasional per un elevat nombre de persones. El seu atractiu, per als seus usuaris, té unes causes molt diverses, però en part pot ser el reflex d'un descontent de la medicina oficial, quan aquesta no pot donar solucions als problemes de la gent, o bé un descontent en relació amb l'atenció poc personalitzada que a vegades reben els pacients en el sistema sanitari públic, on la massificació de les consultes d'atenció primària no permet dedicar suficient temps a l'entrevista metge-malalt.
2. Algunes de les medicines alternatives com ara l'acupuntura, l'homeopatia, la quiropràxia dedicada a problemes musculoesquelètics, o la medicina naturista, no són considerades com alternatives per la majoria de les persones que les utilitzen. El terme terapèutiques complementàries seria més adient per designar-les, ja que evitaria la seva contraposició amb la medicina científica o oficial.
3. Les terapèutiques complementàries no poden ser en cap cas l'alternativa als tractaments d'eficàcia demostrada científicament. Per tant, els metges que les apliquen han d'estar suficientment formats per utilitzar-les només en aquells problemes de salut sense tractament eficaç comprovat.
4. La decisió d'aplicar alguna terapèutica complementària hauria de ser una competència exclusiva dels metges, perquè sempre exigeix un diagnòstic previ de la malaltia del pacient, procés per al qual només els metges estan capacitats.
5. Els beneficis que s'aconsegueixen amb les terapèutiques complementàries poden ser per motiu d'un efecte placebo o deguts a mecanismes orgànics o farmacològics desconeguts. Cal fer estudis aplicant el mètode científic per caracteritzar-los.
6. És recomanable l'establiment de criteris i de normes que regulin les pràctiques alternatives. La regulació de les terapèutiques complementàries no ha de considerar-se com un reconeixement científic sinó com un procediment d'ordenació i control ètic i de la bona praxis professional de la seva utilització.

7. La universitat no és l'àmbit més adequat per a l'ensenyament de les pràctiques mèdiques sense base científica, però fóra convenient que els estudiants de pregrau de les facultats de medicina rebessin informació sobre les pràctiques alternatives, les seves teories i les circumstàncies en què el seu ús pot ser acceptable. S'haurien de determinar, per part de l'administració, els criteris de funcionament i els mecanismes de control dels centres docents d'aquestes pràctiques.

8. Les terapèutiques complementàries no s'han de considerar especialitats mèdiques autònomes, sinó instruments que tot metge pot usar, si en disposa d'un coneixement suficient, i si considera que així pot atendre millor els seus pacients.

9. Els metges que no exerceixen aquestes pràctiques han de respectar les decisions dels seus malalts de ser atesos per metges que sí que les apliquen, sense desqualificar aquestes pràctiques ni els que les utilitzen, especialment en aquelles circumstàncies en què ells no poden oferir solucions als seus problemes.

10. El creixement progressiu de la utilització de les medicines alternatives en la societat occidental ha de fer reflexionar els metges i les corporacions mèdiques sobre les causes d'aquest fenomen, i sobre la necessitat de recuperar per a la seva pràctica professional els elements atractius d'aquestes pràctiques no científiques, com són el tracte personalitzat i afectuós, un temps adequat de visita més prolongat i la visió del pacient com un tot i no com una persona amb un òrgan malalt.